

Ermenistan Anayasa Mahkemesinin Protokol Kararı ile İlgili Olarak TÜRKSAM Başkanı Sinan OĞAN'ın REGNUM Haber Ajansına Verdiği Mülakat

" REGNUM: Türkiye Dışişleri Bakanı yaptığı açıklamada Ermenistan'a karşı bazı suçlamalarda bulunmuş ve protokolleri değiştirmekle Ankara karşısında bazı ön şartlar koyduğunu söylemiştir. Ankara'nın görüşmeler sürecinden çekilmesi söz konusu olabilir mi? Eğer Ankara şimdi görüşmeler sürecinden çekilmezse ve Ermenistan Parlamentosu protokolleri Anayasa Mahkemesinin düzelttiği gibi onaylarsa Türkiye'nin bundan sonraki olası adımlarını nasıl değerlendiriyorsunuz? "

Sinan OĞAN: Türkiye elbette ki, görüşmeler sürecinden çekilmeyecektir. Süreçten çekilen ülke Türkiye olmayacaktır. Ancak görüşmeleri bu şekilde de sürdürmeyecektir. Türkiye'nin protokolleri bu haliyle Parlamentosuna getirmesi ve burada onaylaması pek mümkün gözükmemektedir. Aslında Türkiye Dağlık Karabağ sorununda bir ilerleme olmadan protokolleri parlamentoya getirmek istememekteydi. Diğer taraftan ise 24 Nisan 2010 tarihi yaklaştıkça da Ankara'ya yönelik baskılar artmaktaydı. Ermenistan Anayasa Mahkemesi'nin önce "protokoller Ermenistan anayasasına uygundur" dedikten sonra Zürih'te imzalanan protokolleri kökünden değiştiren gerekçeli kararında bu protokolleri uluslararası anlaşmalara göre kabulü imkansız ve geçersiz hale getirmiştir. Bundan sonraki süreçte Türkiye bu haliyle protokolleri parlamentoya getirmeyecek ve onaylamayacaktır.

REGNUM: Sizin Azerbaycan'da yayın yapan www.1news.az Haber Sitesine vermiş olduğunuz mülakatta Ermenistan anayasa Mahkemesi'nin kararının aslında Ermenistan'ın futbol diplomasisi tabiri ile "kendi kalesine gol attığını" ayrıca bu kararı ile Ermenistan'ın anlaşılması mümkün olmayan taraf olduğunu söylediniz. Siz Ermenistan'ın bilinçli bir şekilde süreci tıkadığını ve sınırları açmak istemediğini mi düşünüyorsunuz?

Sinan OĞAN: Türkiye ile Ermenistan arasında son yıllarda ısınan ilişkiler Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Ermenistan'da oynanan Türkiye-Ermenistan milli futbol maçını izlemek için Erivan'a gitmesiyle başlamıştı. Bu sebeple de bu girişime "Futbol Diplomasisi" ismi verilmişti. Ermenistan Anayasa Mahkemesinin bu kararı futbol terimi ile ifade edecek olursak aslında kendi kalesine gol atmaktır. Ermenistan'ın protokollerin onaylanması ve sınırların açılmasının kendi çıkarına olduğunun bilincindedir. Ermenistan Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı

şunu göstermektedir ki, Ermenistan'da hükümet ve kurumlar (ki buna Anayasa Mahkemesi de dahildir) bu tür tarihi kararları alma konusunda cesarete sahip değillerdir. Bu konuda 1997 yılında adım atmak isteyen Levon Ter Petrosyan'ın bu adımı sonrasında bir saray için darbe ile iktidardan uzaklaştırıldığını herkes hatırlamaktadır. Böyle bir tehlike Serj Sarkisyan yönetimi için de geçerlidir. Ancak kanaatimce burada asıl yapılmak istenen Nisan ayına kadar bir çözüme gidilmesini engellemek ve özellikle de ABD kongresinden Türkiye aleyhine bir karar çıkarılmasına nail olmaktır.

REGNUM: Türkiye Parlamentosu'nun 24 Nisan 2010 tarihine kadar protokolleri onaylaması mümkün müdür? Eğer Türk Parlamentosu protokolleri onaylarsa sınırlar yakın bir tarihte açılabilir mi?

Sinan OĞAN: Normal şartlarda da, diğer bir ifade ile Ermenistan Anayasa Mahkemesi böyle bir karar almasaydı da Türkiye Dağlık Karabağ'da bir ilerleme olmadan protokolleri onaylamayacaktı ve sınırları açmayacaktı. Protokolleri Parlamento'ya getirirse bile bunu Dağlık Karabağ ön şartı ile onaylayacaklardı. Şimdi Ermenistan Anayasa Mahkemesi bu kararı ile Türkiye'nin işini kolaylaştırmıştır. Geçtiğimiz günlerde Serj Sarkisyan yönetimi Ermenistan Anayasasına bir madde ekleyerek gerektiğinde uluslararası anlaşmaların iptal etme yetkisi elde etmeye çalışmıştı. Şimdi de Anayasa Mahkemesinin bu kararı, bütün bunlar Ermenistan'ın uluslararası alandaki görüntüsüne zarar vermektedir.

REGNUM: Türkiye sürekli olarak Dağlık Karabağ sorununda bir ilerleme sağlanması gerektiğini ileri sürmektedir. Siz Türkiye'nin önümüzdeki dönemlerde Dağlık Karabağ sorunu ile ilgili olarak resmi arabulucu olması ihtimalini görüyor musunuz?

Sinan OĞAN: Türkiye'nin bugünkü durumda Dağlık Karabağ konusunda "resmi aracı" olması pek mümkün değildir. Zira bu süreç resmi olarak AGİT Minsk Grubuna verilmiştir. Türkiye ise AGİT Minsk Grubunun eş başkanı değildir. Olması da ihtimal dahilinde gözükmemektedir. Türkiye sadece olarak kendi imkanlarını kullanarak resmi eş başkanlara baskı yaparak süreci hızlandırmak ve çözüme katkı sağlamaya çalışmaktadır.

REGNUM: Yakın bir tarihte Azerbaycan Dışişleri Bakanı'nın İran ziyareti esnasında İran'ın Dağlık Karabağ sorununda arabulucu olmasını istemiş ve İran Dışişleri Bakanı Manuçer Muttaki ise bu isteği kabul ettiğini bildirmiştir. 2010 yılında Dağlık Karabağ sorununun çözümü sürecindeki görüşmelerde format değişikliği bekliyor musunuz?

Sinan OĞAN: Azerbaycan Dışişleri Bakanı'nın İran'ı aracı olarak davet etmesi ve İran'ın da bunu kabul etmesi resmi olarak İran'ın aracı olacağı anlamına gelmemektedir. Bu sadece olarak İran'ın çözüm sürecine katkı sağlamaya davettir. Karabağ sorununda taraflar sadece Azerbaycan ve Ermenistan değildir. Kaldı ki, bu konudaki resmi aracı kurum AGİT Minsk Grubudur. İran'ın ise bu gruba girme imkanı Türkiye'den bile düşüktür. 2010 yılında Karabağ sorununun görüşmelerinde bir format değişikliği beklememekteyim.

REGNUM: Siz Dağlık Karabağ sorununda nasıl bir çözüm olacağını öngörüyorsunuz?

Sinan OĞAN: Karabağ sorununun bugünkü şartlarda çözülmesi çok kolay gözükmemektedir. Muhtemeldir ki, Ermenistan Karabağ etrafında işgal ettiği 7 vilayetin bir kısmından çekilecektir. Ancak bu Dağlık Karabağ sorununa nihai bir çözümü getirmeyecektir. Kıbrıs sorununun yaklaşık 40 yıldır çözülemediğini dikkate aldığımızda benzer bir süreci burada da öngörmek mümkündür. Ancak unutmamak gerekir ki, burada Kıbrıs'tan farklı olarak zaman Ermenistan aleyhine çalışmaktadır. Ekonomik ve demografik açılarından Azerbaycan giderek güçlenmektedir. 1997 yılında Ermenistan eğer Levon Ter Petrosyan'ın önerdiği barışa gitseydi Erivan görüşme masasına bugünkünden daha güçlü otururdu. Şurası muhakkak ki, süreç bu şekilde devam eder ve çözüm olmazsa 10 yıl sonra Erivan barış masasına oturduğunda eli bugünkünden daha zayıf olacaktır. Zaman Azerbaycan'a çalışmaktadır. Bugün çözüm ise en çok Ermenistan'a yarayacaktır. Ermenistan'ın bunu görmemesi ve hala uzlaşmayan taraf olmasını ise bir Stratejist ve Uluslararası ilişkiler uzmanı olarak anlamak mümkün değildir.